

Dünya vergi idarelerinin finansal bilgi paylaşımı artıyor

Vergi cennetleriyle mücadele amaçlı olarak 1996 yılında başlatılan çalışmaların uzantısı olarak Vergi Konularında Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimi Standardı, Küresel Forum çalışmaları kapsamında 2014 yılında G20 ülkeleriyle birlikte OECD tarafından geliştirildi. Standart, Finansal Hesap Bilgilerinin vergi amaçlı olarak ülke içinde toplanması ve uluslararası değişimi konusunda bir ortak uluslararası çerçeve çiziyordu. Bu tür faaliyetleri önlemek yerine izini sürme politikası, 2001 yılında yapılan ABD kaynaklı görüş değişikliğine dayanıyordu.

Standart, Finans Kurumlarının yabancıların daha doğrusu yabancı vergi yerleşiklerinin ve bazı özel durumlarda Varlıkların kontrol

roleden yabancı vergi yerleşiklerinin finansal hesap bilgilerinin ülke vergi idarelerine bildirilmesi esasına dayanıyor.

Bu bilgiye sahip olmaları vergi idarelerine, mükelleflerin uluslararası finansal faaliyetlerinden elde ettikleri gelirleri kontrol etme konusunda önemli bir güç sağlıyor. Bu önemli gelişmelere rağmen hala kat edilmesi gereken önemli bir yol bulunuyor. Bir zincir en zayıf halkasından kopar sözünde olduğu gibi, öncelikle Dünyanın diğer ülkelerinin de sisteme dahil olması konusunda çalışmalar devam ediyor.

OECD'nin geçtiğimiz Aralık ayında yayınladığı Rapora göre, 2019 yılında yaklaşık 100 ülke 84 milyon hesaba ilişkin yaklaşık 10 trilyon Avro tutarıyla ilgili finan-

sal bilgiyi diğer ülkelerle paylaştı. 2020 yılında ise Eylül ayı itibarıyla bilgi veren ülke sayısı 105'e çıkarken diğer verilerde yaklaşık yüzde 15'lik bir artış oldu.

2017 yılına kadar 49 ülke bilgi değişim Standardını uygulama taahhüdünde bulunurken, bunlara 2018 yılında 51 ülke daha katıldı. Taahhütte bulunan ülkelerin yüzde 96'sı gerekli yasal ve değişiklikleri yerine getirdi.

2019 yılında 2018 yılı verilerine ilişkin olarak birçok ülke önemli sayıda diğer ülkeyle bilgi paylaşımında bulundu. Örneğin Avustralya 64, Azerbaycan 53, Çin 64, Meksika 67, Katar 49, Rusya 58, İsviçre 62 ve İngiltere 68 ülkeye bilgi gönderdi. Bu ülkeler içinde Turks and Caicos Adaları hiç bilgi göndermezken, Montserrat bir ülkeye ve Türkiye ise sadece iki ülkeye bilgi paylaşımında bulundu. Bu ülkeler, Türkiye'nin uygun bulduğu devletler olan Letonya ve Norveç'ti.

Türkiye'de bilgi toplamının yasal dayanakları Vergi Usul Kanununun 148, 140 ve 152/A maddelerine dayanıyor. Türkiye ayrıca "Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması"nda 21.04.2017 tarihinde imzaladı ve 31.12.2019 tarihinde onayladı.

Gelir İdaresi Başkanlığı, otomatik bilgi değişimine ilişkin olarak 2020 yılında Finansal Hesap Bilgilerinin Vergi Konularında Karşılıklı Olarak Otomatik Değişim Standardı Bilgilendirme Rehbe-

rini yayınladı. Rehberde, Anlaşmaya taraf ülkelerden Almanya, Hollanda, Belçika, Avusturya ve Fransa'yı Türkiye'nin 2019 yılına ait bilgilerin paylaşılacağı 2020 yılı bilgi değişimi takvimine alınmadığı belirtili. Bu kapsamda bazı ülkelerde Türkiye ile bilgi paylaşmayacaklarını açıkladılar. Örneğin İsviçre, Türkiye ile bilgi paylaşımına 2021 yılında başlayacağını açıkladı.

Anlaşma kapsamında ev, bina, arsa gibi gayrimenkuller ve araç gibi finansal nitelikte olmayan varlıklara ilişkin bilgilerin otomatik temelde değişimi söz konusu değildir.

1 Temmuz 2017 tarihinden önce açılmış kurumlara ait hesaplarda hesap bakiyesinin 250 bin ABD dolarını geçmemesi halinde finansal kuruluşun bu hesabı Başkanlığa bildirmesi zorunlu değildir. Bireysel hesaplar için ise böyle bir eşik değer söz konusu değildir. 1 Temmuz 2017 tarihinden sonra açılan hem bireysel hesaplar hem de kurum hesapları bakiyesi ne olursa olsun bildirim kapsamındadır.

Hesap sahibi tarafından; son 3 yıldır para yatırma- veya çekme gibi bir hesap hareketi gerçekleştirilmeyen ve son 6 yıldır hakkında finansal kuruluş ile iletişime geçilmeyen hesaplar, bakiyesi bin ABD dolarını aşmamak kaydıyla otomatik bilgi değişimi yönünden hareketsiz hesap olarak değerlendirilecek ve bildirim yapılmayacaktır.

Dünyanın muhasebesi / Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

Çok tehlikeli işyerinizde 3 yıl boyunca iş kazası olmazsa, işsizlik sigortası prim teşvikinden otomatik olarak yararlanırsınız. 6645 sayılı Kanun'un 25. maddesi ile ve 31 Aralık 2018 tarih 30642 sayılı mükerrer Resmi gazetede yayımlanan Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan ve Ondan Fazla Çalışanı Bulunan İşyerlerinde İşsizlik Sigortası Primi İşveren Payı Teşvikinden Yararlanılmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Tebliği ile yapılan düzenlemeye göre çok tehlikeli sınıfta yer alıp, ondan fazla çalışanı bulunan ve üç yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazası meydana gelmeyen işyerlerinde, işsizlik sigorta prim teşviki uygulanacaktır.

Bu teşvikten yararlanabilmek için;
1- Bu işyerinin, İşyerinin 6331 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi kapsamında çok tehlikeli sınıfta yer alan bir işyeri olması,
2- İşverenin Türkiye genelinde çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde her ay toplamda ondan fazla çalışanı bulunması,
3- İşyerinde Son 3 yıl içinde ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan bir iş kazasının meydana gelmemiş olması, gerekmektedir.

Ayrıca, 01/1/2019 tarihinden itibaren İşyerinin, İSG-KATİP'e kayıtlı onaylanmış ve devam eden iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin verilmesine ilişkin, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi ya da İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğine göre Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar ile yapılmış bir sözleşmesinin bulunması şarttır.

Teşvikten yararlanma şartlarından birinin sağlanmaması nedeniyle teşvik uygulamasına son verilmiş işverenler dışında teşvikten yararlanmak isteyen işverenlerin iş başvuru şartı bulunmamaktadır.

ÇALIŞAN SAYISININ HESABINDA DİKKATE ALINACAK HUSUSLAR

- 1- Çalışan sayısının hesabında, aynı işveren tarafından Türkiye genelinde çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde 4(a) kapsamında çalıştırılan toplam sigortalı sayısı esas alınır.
- 2- Asıl işveren alt işveren ilişkisi kurulan işyerlerinde alt işverenin çalıştırılan asıl işverenin toplam çalışan sayısına veya asıl işverenin çalıştırılan alt işverenin toplam çalışan sayısına dahil edilmez.
- 3- Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim ile yükseköğretimleri sırasında staja tabi tutulan öğrenciler, mesleki ve teknik ortaöğretim sırasında tamamlanmış eğitim ya da alan eğitimi gören öğrenciler, kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde görevli bursiyerler ile 4/1/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu uyarınca üniversitelerde kısmi zamanlı çalıştırılan öğrencilerden aylık prime esas kazanç tutarı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katından fazla olmayanlar, Türkiye İş Kurumunca düzenlenen eğitimlere katılan kursiyerler ile toplum yararına programlara katılanlar, ceza infaz kurumları ile tutuklular bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular çalışan sayısının hesabında dikkate alınmaz.
- 4- İşyerinde çeşitli nedenlerle ay içinde çalışması bulunmayan ve ücret ödenmeyen sigortalılar toplam çalışan sayısına dahil edilir. (0 gün 0 kazanç bildirimler)
- 5- Ay içinde işe giren veya işten çıkan sigortalılar, toplam sigortalı sayısına dahil edilir.
- 6- Kamu kurum ve kuruluşlarının çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde, sadece 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında bildirilen sigortalılar toplam çalışan sayısına dahil edilir.

İşsizlik sigortası prim teşvikinin sona ermesi:
Aşağıda sıralanan durumların olması halinde işsizlik sigortası prim teşviki uygulamasına son verilir:

- 1- İşyerinin tehlike sınıfının çok tehlikeli sınıftan tehlikeli veya az tehlikeli sınıfa dönüşmesi halinde tehlike sınıfı değişiklik tarihini takip eden ay/dönem başından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilir.
- 2- Çalışan sayısının on ve altına düşmesi halinde, çalışan sayısının on ve altına düştüğü ay/dönem başından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilir.
- 3- Ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası meydana gelmesi halinde, ilgili durumun Bakanlıkça veya Kurumca tespit edildiği tarihi takip eden ay/dönem başından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilir.
- 4- İşyerinin, İSG-KATİP'e kayıtlı onaylanmış ve devam eden iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin verilmesine ilişkin, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi ya da İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğine göre Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşlar ile yapılmış bir sözleşmesinin bulunmaması halinde, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin alınmadığı ay/başından itibaren işyerinin teşvik uygulamasına son verilir.
- 5- İşsizlik sigortası primi işveren payı teşvikinden yararlanma süresinde işyerinin kapanması halinde, işyerinin 5510 sayılı Kanun kapsamından çıkışı tarihten itibaren teşvik uygulamasına son verilir.

İŞSİZLİK SİGORTASI PRİM TEŞVİKİNİN HESAPLANMASI

Belirtilen şartları sağlayan işverenler için işsizlik sigortası primi işveren payı, üç yıl süreyle her ay/dönem için ilgili ayda SGK'ya bildirilen sigortalılara ilişkin prim ödeme gün sayısı dikkate alınmak suretiyle prime esas kazançlar üzerinden yüzde 1 olarak hesaplanarak tahsil edilecektir. Bu kapsama giren işyerlerinin 2019 yılı ilk altı ayına ait işsizlik indirimi tutarları işyeri emanet listelerinde gösterilmiş olup, kapsama giren işyerleri için hesaplanan 2019/1,2,3,4,5,6 aylara ait indirim tutarları 2020/9.dönem cari ay borçlarına SGK tarafından otomatik olarak mahsup edilmiştir. Mahsup işlemi, Ek 4'üncü madde kapsamına giren ve 2020/9. dönem cari ay borcu olan işyerleri için yapılmış olmakla birlikte, İşveren intra - Tahsilat - Silinmiş Emanet bölümünden "Ek 4 yüzde 1 işsizlik indirimi" açıklamasının, ayrıca 2020/9.dönem H/C kartlarında yer alan tahsilat tahli hareketlerinden ise tahsilat satının üzerine basılması ile birlikte "Ek 4 yüzde 1 işsizlik indirimi" açıklamasının görüntülenmesi mümkün bulunmaktadır.

İşverenlerin banka sistemlerinde ödemeleri gerekenden daha az borç ile karşılaşmaları durumunda, bu durumu işsizlik primi işveren payı indirimi olduğunu (indirimli emanet listelerinde gösterilmiş olması halinde) ve başka bir nedenden kaynaklanmadığını bilmeleri gerekmektedir. Diğer aylara ait indirim tutarları ise gelecek aylara sırası ile mahsup edilecektir.

İŞSİZLİK SİGORTASI PRİM TEŞVİKİNİN GERİ ALINMASI VE YASAKLAMA:

Teşvikten yararlanan işverenlerden, ölümlü veya sürekli iş göremezlikle sonuçlanan iş kazalarını bildirmeyenler veya geç bildirilenler kapsama giren tüm işyerleri için iş kazasının meydana geldiği tarihten itibaren eksik ödedikleri işsizlik sigortası işveren hissesi primleri, 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamında gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. Tahsil edilen prim ve gecikme cezası ile gecikme zammı SGK tarafından işsizlik sigortası fonuna aktarılır. Bu işverenler, teşvikten iş kazasının tespit edildiği tarihi takip eden aydan itibaren beş yıl süre ile yasaklanırlar. Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin;
► Şahıs şirketi olması halinde, şirket ortaklarının tamamı hakkında,
► Sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yansından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında, yasaklama karar verilir.
► Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketine ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketine ortak olmaları halinde ise sermayesinin yansından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama karar verilir.
► Yasaklama karar verilen işverenler beş yıl süreyle teşvikten yararlanamaz, yasaklı olduğu süreçte teşvik başvurusu yapamaz, başvuru yapanların başvuruları dikkate alınmaz.
► Yasaklama karar verilen işverenler, beş yıl dolduktan sonra takip eden üç yıl için gerekli şartları sağlanmaları ve talep etmeleri halinde teşvikten tekrar yararlanabilir.

Dolaysız vergiler, gelirden bağımsız olarak harcamalara dayandığı için vergi adaletini sağlamada yetersiz kalmaktadır

EMRE KARTALOĞLU
TÜMOB GENEL BAŞKANI

2021 yılı bütçesi geçtiğimiz ay TBMM'de görüşülerek kabul edildi ve uygulanmaya başlandı. Beklenti ve hedeflerin oldukça yüksek olduğu 2021 yılı bütçesindeki yüzde 16,7'lik vergi artış öngörüsünün iddialı bir hedef olarak yer alması.

Bütçe rakamlarına genel olarak bakacak olursak, bütçe giderleri 1 trilyon 346 milyar, faiz hariç giderleri 1 trilyon 166 milyar, bütçe gelirleri 1 trilyon 101 milyar, vergi gelirleri 922 milyar, bütçe açığı 245 milyar lira olarak öngörüldü.

Bütçe giderlerinde, personel giderleri 326 milyar, sosyal güvenlik kurumlarının devlet primi giderleri 54 milyar, mal ve hizmet alım giderleri 89 milyar, cari transferler 536 milyar, sermaye giderleri 103 milyar, sermaye transferleri 8,8 milyar, borç verme giderleri 38 milyar, yedek ödenekler 9,9 milyar, faiz giderleri 179,5 milyar lira olarak hedeflendi.

Bütçe gelirlerinin 2020 yılı gerçekleşme tahminine göre yüzde 13,2 artışla 1 trilyon 101 milyar lira, vergi gelirlerinin yüzde 16,7 oranında artarak 922 milyar 744 milyon lira, vergi dışı gelirlerin ise 178,402 milyon liraya ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Harcamaların yüzde 83,8'i gelirler ile karşılanacağından 245 milyar liralık bütçe açığı söz konusu olacak.

Kamu gelirlerinin yüzde 83,8 vergi gelirlerinden; yüzde 16,2'si diğer gelirlerden oluşmaktadır. Vergi gelirlerinin yüzde 32,56'sı gelir üzerinden alınan Gelir ve Kurumlar vergilerinden ve yüzde 51,92'si harcamalar üzerinden alınan KDV ve ÖTV vergilerden oluşması öngörülmüştür. Bütçenin gelir ayağını yıllardır olduğu gibi yine dolaylı vergiler oluşturmaktadır.

Dolaysız vergiler, gelirden bağımsız olarak harcamalara dayandığı için vergi adaletini sağlamada yetersiz kalmaktadır.

COVID-19'un ekonomiye olumsuz etkileri düşünüldüğünde ve büyüme hedefi yüzde 5 olarak öngörüldükten, vergi gelirlerindeki yüzde 16,7'lik artış hedefi oldukça iddialı oldu. Bu iddialı hedefin gerçekleştirilmesi için vergi oranlarında artışa gidilmesi ya da

